
BAHASA MELAYU

TINGKATAN 5

KERTAS 2

JANGAN BUKA KERTAS SOALAN INI SEHINGGA DIBERITAHU

1. *Kertas soalan ini mengandungi empat soalan.*
2. *Jawab semua soalan.*
3. *Jawapan bagi Soalan 2 (b), Soalan 2 (c), Soalan 2 (d), dan Soalan 4 berdasarkan teks Komponen Kesusasteraan Melayu Tingkatan 4 dan 5.*
4. *Jawapan boleh ditulis dalam tulisan Rumi atau Jawi.*

Kertas soalan ini mengandungi **11** halaman bercetak dan **1** halaman tidak bercetak

Soalan 1: Rumusan

[30 markah]

*Baca petikan di bawah dengan teliti, kemudian buat satu rumusan tentang **usaha-usaha menyuburkan amalan berbudi bahasa dan kekangan yang dihadapi**. Panjangnya rumusan hendaklah tidak **melebihi 120 patah perkataan**.*

Kempen budi bahasa yang dilancarkan pada 11 Januari 2005 merupakan satu kempen yang hakikatnya berusaha memperbaiki sikap negatif masyarakat kita sama ada dalam keluarga, sesama anggota masyarakat, harta benda dan alam sekitar. Kempen ini merupakan agenda kerajaan dalam usaha melahirkan masyarakat Malaysia yang berbudi bahasa dan ramai yang menyambut baik kempen ini dan berharap kempen ini berterusan dalam jangka masa panjang.

Untuk itu, Jabatan Kemajuan Islam Malaysia (JAKIM) akan menggerakkan semula kempen Rumahku Syurgaku memandangkan kempen ini dianggap berjaya dan perlu diaktifkan demi mencapai misinya untuk melahirkan masyarakat penyayang dan harmoni. Demi meneruskan kelangsungan institusi keluarga yang bahagia di samping terhindar daripada sebarang gejala tidak sihat, pelbagai pihak mesti meneruskan usaha menyemai sikap positif dalam kehidupan seharian mereka. Manakala dalam hidup bermasyarakat bagi sebuah negara yang menuju pembangunan pesat, segala tingkah laku negatif individu mesti dibuang jauh-jauh supaya negara kita tidak dilabel dengan pelbagai gelaran tidak baik.

Kempen yang telah dan sedang digerakkan di negara kita mesti dihayati dan dipraktikkan terutamanya kempen yang menekankan pentingnya nilai murni dalam kehidupan seharian. Kempen Cintailah Sungai Kita menggalakkan masyarakat memelihara kelestarian sungai, Budi Bahasa Budaya Kita pula memupuk masyarakat hidup makmur dan Masyarakat Penyayang membentuk masyarakat toleransi. Sebenarnya kempen ini sudah cukup untuk membuktikan kita sudah begitu prihatin mengenai kepentingan amalan baik dalam hidup bermasyarakat.

Televisyen perlu lebih banyak menyiarkan rancangan bercorak keagamaan, moral dan mengurangkan rancangan hiburan melampau serta filem ganas yang tidak sesuai untuk anak-anak muda. Iklan mengenai peri pentingnya budi bahasa, nilai murni dan hubungan baik antara masyarakat mesti dipertingkatkan dengan harapan generasi muda dapat menjadikannya sebagai panduan. Siaran media yang lebih bertanggungjawab ini akan mendorong masyarakat ke arah lebih positif. Ibu bapa mesti memainkan peranan lebih aktif memantau anak remaja mereka supaya tidak terjebak dengan gejala tidak sihat. Golongan muda mesti ditanam dengan nilai murni supaya dapat dipraktikkan apabila mereka berdepan dengan orang ramai.

Di samping pendidikan agama dan moral, pengukuhan dalam pendidikan akademik sangat penting untuk anak-anak. Jika anak-anak terpacu dalam pendidikan, mudah bagi mereka menjadi liar dan terlibat dengan aktiviti tidak sihat. Sebagai institusi pendidikan, sekolah dan pusat pengajian lain mesti mempertingkatkan kefahaman pelajar tentang nilai murni menerusi pelbagai subjek yang diajar. Pelbagai aktiviti luar mesti diperbanyak oleh pihak sekolah termasuk mendedahkan kepada mereka mengenai kejahatan sosial dan mereka perlu dijelaskan tentang punca berlakunya masalah tersebut, kesannya dan cara menanganinya.

Golongan muda mesti mempunyai rasa hormat terhadap persekitaran di sekeliling mereka misalnya kepada alam sekitar, negara, masyarakat, apatah lagi ibu bapa. Mereka mempunyai tanggungjawab untuk mewujudkan sebuah negara yang bebas daripada sebarang masalah dengan cara tidak membabitkan diri dengan aktiviti tidak sihat. Golongan muda pula mesti menyedari bahawa mereka juga mempunyai peranan besar untuk merealisasikan hasrat menjadikan masyarakat kita terkenal di peringkat lebih jauh. Menghormati orang yang lebih tua adalah satu nilai murni dan tentunya memudahkan mereka menghormati yang lain termasuk undang-undang yang telah ditetapkan.

Kesimpulannya, amalan budi bahasa, hormat-menghormati tidak kira peringkat usia, pangkat dan kedudukan akan melahirkan masyarakat *menepati aspirasi* negara. Amalan budi bahasa menjadi cerminan rakyat negara ini agar menjadi elemen utama memupuk perpaduan dalam kalangan masyarakat majmuk seterusnya menjadi pemangkin pembangunan negara ke arah negara maju.

(Diubah suai daripada Rencana “Kempen Budi Bahasa Perlu Disemarakkan” Harian Metro 9 April 2011)

Soalan 2 : Pemahaman

[35 markah]

Soalan 2(a) – Petikan Umum

Berdasarkan petikan **Soalan 1**, jawab soalan-soalan yang berikut dengan menggunakan ayat anda sendiri.

(i) Berikan maksud rangkai kata “menepati aspirasi” dalam petikan tersebut.

[2 markah]

(ii) Nyatakan tiga kempen yang dapat membuktikan keprihatinan kita terhadap amalan baik dalam hidup bermasyarakat.

[3 markah]

(iii) Nilai-nilai budi bahasa penting dalam pembangunan sesebuah negara. Huraikan dua kepentingan nilai budi bahasa.

[4 markah]

Soalan 2(b) – Prosa Moden

Baca petikan drama di bawah dengan teliti, kemudian jawab soalan-soalan yang berikutnya dengan menggunakan ayat anda sendiri.

DOLAH : Mengapa emak menangis, emak?

MAYAT IBU DOLAH: Dolah, anakku, kerana kautanam emak di tempat yang jijik di bawah rumah, badan emak tak boleh reput. Roh emak menangis. Tanah itu telah dicemar. Tanah bernajis. Bawalah emak balik ke kubur yang telah ditetapkan. Ada dagang lalu menghadaikan *Fatihah*. Mintalah ampun daripada Allah. Bertaubatlah. Jika kampung ini tidak sesuai dengan kamu, Dolah anakku, berhijrahlah. *Istighfar*, nak.

DOLAH termangu begitu rupa sehingga tidak sedar yang mayat ibunya tiada lagi di situ. Pergerakan ini haruslah digubah dengan bererti. Genderang mengiring.

DOLAH : (Agak kehilangan akal pada mulanya tetapi tiba-tiba dia berkata) Ya Allah, ampunilah dosaku. Berilah aku rahmat-Mu.

Kemudian, DOLAH membaca surah al-Falaq dengan suara yang nyaring. DOLI dan periuk emas tiada lagi di situ. Genderang .DOLAH keluar dari situ. Kemudian, nampak dia mendukung mayat ibunya penuh mesra dan kesedihan. Dia duduk, memeluk mayat ibunya sambil menangis. Sejenak. Didukung semula mayat ibunya dan dibawa keluar.

Dipetik daripada drama ‘1400’
oleh Noordin Hassan
dalam antologi *Dirgahayu Bahasaku*,
Dewan Bahasa dan Pustaka.

- (i) Mengapakah emak Dolah menangis?
[2 markah]
- (ii) Pada pendapat anda, apakah peranan ibu dalam membentuk akhlak terpuji anak-anak.
[3 markah]
- (iii) Jelaskan **satu** nilai yang terdapat dalam petikan drama di atas dan **satu** nilai yang lain daripada keseluruhan drama itu.
[4 markah]

Soalan 2 (c) – Petikan Prosa Tradisional

Baca petikan prosa tradisional di bawah dengan teliti, kemudian jawab soalan-soalan yang berikutnya dengan menggunakan ayat anda sendiri.

Dan lalu berkhabar Daeng Matak, “Saya ini serba salah, hendak balik ke dalam kota menghadap Panembahan Agung bersama-sama dengan Daeng yang berlima bersaudara saya malu, kerana *saya disuruh menegahkan* Opu Daeng yang berlima masuk ke dalam kota. Demikianlah perintah Panembahan Agung kepada saya. Jikalau boleh, dengan yang lembut, jikalau tiada boleh dengan lembut atau dengan yang keras, ditahankan juga seboleh-bolehnya.”

Maka dijawab oleh Opu Daeng yang berlima bersaudara, “Bulan dahulu saya hendak masuk ke dalam kota bersama-sama Sultan Muhammad Zainuddin hendak mintakan ampun Sultan Muhammad Zainuddin, tiada diterima, lalu ditonggongkan saya semuanya hilir tiada boleh bertangguh dengan sebentar itu juga. Lalu hilir, dan kepada waktu hari ini tiadalah boleh ditegahkan lagi saya berlima bersaudara ini; saya hendak masuk ke dalam kota seboleh-bolehnya, meski jadi bertikam sekali apanyalah. Tetapi saya berlima, awak seorang dan seperti orang Bugis dan orang Matan,” itulah khabarnya Haji Hafiz.

(Dipetik daripada ‘Hikayat Opu Daeng Menambun’ dalam antologi *Dirgahayu Bahasaku, Dewan Bahasa dan Pustaka*)

- (i) Berikan maksud *saya disuruh menegahkan*. [2 markah]
- (ii) Berdasarkan petikan di atas, jelaskan mengapakah Opu Daeng yang berlima bersaudara akan tetap masuk ke dalam kota Panembahan Agung walaupun terpaksa menggunakan senjata? [3 markah]
- (iii) Pada pendapat anda, mengapakah kita perlu taat kepada pemimpin? [3 markah]

Soalan 2 (d) – Gurindam

Baca gurindam di bawah dengan teliti, kemudian jawab soalan-soalan yang berikutnya dengan menggunakan ayat anda sendiri.

Gurindan 12 Fasal yang Keenam

Cahari olehmu akan sahabat,
Yang boleh dijadikan ubat.

Cahari olehmu akan guru,
Yang boleh tahukan tiap seteru.

Cahari olehmu akan isteri,
Yang boleh menyerahkan diri.

Cahari olehmu akan kawan,
Pilih segala orang setiawan.

Abu Hassan Sham (Penyelenggara)

Puisi-puisi Raja Ali haji, 1963 dalam antologi Harga Remaja, Dewan Bahasa dan Pustaka

- (i) Berikan maksud **rangkap kedua** gurindam tersebut. [2 markah]
- (ii) Rangkap pertama gurindam memberi nasihat cara mencari sahabat.
Jika anda ingin mencari sahabat, apakah ciri-ciri sahabat sejati yang menjadi pilihan anda? [3 markah]
- (iii) Huraikan dua persoalan yang terdapat dalam gurindam tersebut. [4 markah]

Soalan 3: Pengetahuan dan Kemahiran Bahasa

[30 markah]
Jawab **semua** soalan

(a) Tulis **satu ayat bagi setiap perkataan** di bawah untuk menunjukkan bahawa anda faham akan maksud dan penggunaannya. Anda **tidak boleh menambahkan imbuhan** atau **menggunakan perkataan itu sebagai peribahasa atau nama khas**.

- (i) pusat
- (ii) pusaran
- (iii) pecah
- (iv) pecahan
- (v) punggah
- (vi) punggahan

[6 markah]

(b) **Gabungkan ayat-ayat tunggal** di bawah supaya menjadi **satu ayat majmuk**.

- (i) a- Nabila termenung di tepi jendela.
b- Nabila teringat kisah silam.
- (ii) a- Kejayaan kajian itu hasil usaha sama semua pihak.
b- Kejayaan kajian itu hasil kegigihan semua pihak.
- (iii) a- Ibu sedang memanaskan gulai kambing.
b- Kakak membasuh pakaian kotor.
- (iv) a- Syukran tidak pergi ke padang bola.
b- Syukran menonton televisyen di rumah.
- (v) a- Farah ingin membeli komputer riba baharu ?
b- Farah ingin membeli telefon tangan baharu ?

- (vi) a- Kerajaan telah memberi amaran tegas.
b- Amaran itu diberi kepada pemilik kenderaan persendirian.
c- Mereka dikehendaki memasang tali pinggang keselamatan ketiga.

[6 markah]

1103/2© 2014 Hak Cipta MPSM Kuantan

- (c) *Dalam ayat-ayat di bawah terdapat **satu kesalahan ejaan dan satu kesalahan penggunaan imbuhan**. Senaraikan dan betulkan kesalahan-kesalahan itu. Bagi setiap ayat anda tidak boleh menyenaraikan lebih daripada satu kesalahan ejaan dan satu kesalahan penggunaan imbuhan. Anda tidak perlu menyalin petikan itu semula.*

- (i) Walaupun negara Malaysia sudah puluh tahun mencapai kemerdekaan namun semangat nasionalisma masih perlu dipupuk dalam kalangan rakyat.
- (ii) Salah satu keunikan masyarakat di negara kita ialah kegunaan dailek yang pelbagai berdasarkan faktor keturunan, tempat dan juga budaya.
- (iii) Jawatan kuasa pertandingan pidato peringkat daerah telah menghadkan penyertaan bagi pertandingan tersebut kepada murid-murid menengah atas sahaja.

[6 markah]

- (d) *Dalam setiap ayat di bawah, terdapat **satu kesalahan penggunaan kata atau istilah dan satu kesalahan tatabahasa**. Senaraikan dan betulkan kesalahan-kesalahan itu. Bagi setiap ayat, anda tidak boleh menyenaraikan lebih daripada satu kesalahan penggunaan kata atau istilah dan satu kesalahan tatabahasa. Anda tidak perlu menyalin ayat itu semula.*

- (i) Para hadirin yang berada di dalam dewan telah diminta untuk meninggalkan tempat tersebut dengan segera oleh pihak bomba.
- (ii) Pengetua Sekolah- Pengetua Sekolah disarankan menggunakan kaedah yang sesuai bagi membaiki masalah disiplin di sekolah.
- (iii) Setengah pelajar sukar untuk memasuki aktiviti kemasyarakatan kerana kekangan masa.

[6 markah]

1103/2© 2014 Hak Cipta MPSM Kuantan

- (e) Baca setiap petikan di bawah dengan teliti, kemudian kemukakan satu peribahasa berdasarkan setiap situasi tersebut.
- (i) Negara Malaysia menjadi tumpuan pekerja-pekerja dari negara jiran untuk mencari rezeki.
  - (ii) Izati suka mencari pengalaman hidup dengan berhijrah di merata-rata tempat namun dia tetap berusaha menghormati adat istiadat tempat tersebut.
  - (iii) Sejak Syafiq dinaikkan pangkat menjadi mandur lagaknya mengalahkan ketua jabatan.

Soalan 4 : Novel

[15 markah]

Jawab **kedua-dua** soalan di bawah. Jawapan anda hendaklah berdasarkan novel yang pernah anda pelajari.

- (i) *Afza Hanani Tiga* karya Halis Azhan Mohd Hanafiah.
  - (ii) *Papa.... Akhirnya Kau Tewas* karya Deana Yusof
  - (iii) *Renyah* karya Gunawan Mohamad
  - (iv) *Melunas Rindu* karya Hartini Hamzah
  - (v) *Kembara Amira* karya Amer Hamzah L.Kadir
  - (vi) *Interlok* karya SN Abdullah Hussain
  - (vii) *Sutera Dalam Lukisan* karya Abd. Talib Hassan
  - (viii) *Kabus di Perbukitan* karya Muhamad Kholid Hamzah
- (a) Teknik plot dalam sesebuah novel memainkan peranan yang penting dalam menghasilkan karya yang menarik.

Jelaskan **dua teknik plot** yang terdapat dalam sebuah novel yang telah anda pelajari. [7 markah]

- (b) Berdasarkan **dua** buah novel yang anda pelajari, huraikan persamaan pengajaran yang terdapat dalam setiap novel tersebut.

[8 *markah*]

KERTAS SOALAN TAMAT

1103/2© 2014 Hak Cipta MPSM Kuantan